

Zsidó Elemi Iskola

A vágsellyei zsidó elemi iskola 1933-as évváró képe. Ez az egész iskola. Egy négyosztályos iskola. És itt a tanító nénink, Irma Löwingerová. Egy tanító néni volt, mert az iskola olyan kicsi volt, hogy egy teremből állt, három osztály mindig kapott valami feladatot, és a negyedikkel foglalkozott a tanító néni. A második sorban, egy, kettő, három, négy, balról az ötödik. Egy tiroli kalapos, meglehetősen mérges kinézésű kisfiú, az vagyok én. A zsidó elemi iskola a zsinagóga mellett volt, nagy udvarral, ahol játszani lehetett. Attól volt zsidó, hogy a hitközség tartotta fenn, és imádkoztunk minden nap elején, azt hiszem. Megtartottuk az ünnepeket, és rendeztünk ilyen iskolai kisünnepségeket is. Egyértelmű volt, hogy én zsidó elemibe megyek. Ott, Csehszlovákiában a zsidó nem egy megkülönböztető, lenéző szidálomszó volt, hanem egyszerűen egy olyan meghatározás, mintha azt mondom, hogy te fekete vagy szőke vagy. Ez egy meghatározás, és semmi egyéb következménye nincs. Én olyan természetes módon tudtam gyerekkoromtól fogva, hogy zsidó vagyok, mint azt -- ez már nem látszik --, hogy szénfekete a hajam. Otthon, Csehszlovákiában ez nem volt kérdés. A baráti körömben voltak szlovákok, magyarok, néhány német is volt -- kevés volt a faluban, azért mondom --, cigány fiúk is, parasztfiúk, értelmiségi fiúk, a jegyzőnek a fia. Szóval nem volt megkülönböztetés. Egyszer hármásban mentünk egy szlovák és egy magyar gyerekkel, és hogy úgy mondjam, korunkhoz képest, de politizáltunk, az egyikünk kijelentette határozottan, hogy 'én magyar vagyok'. A másik azt mondta, hogy 'én szlovák vagyok'. Én azt mondtam, hogy 'én csehszlovák vagyok'. Tudniillik Csehszlovákia képviselte számomra -- valószínűleg azért, mert sokat jártam Magyarországra, és ismertem a különbséget -- azt a demokráciát, amit apámtól is tanultam, és amit nagyon szerettem, és nagyon megfelelt nekem.